

**TOMO
KOROŠEC**

UVOD

OGROŽENOST JEZIKA

**Tomo Korošec
je profesor
slovenskega
knjižnega
jezika
in stilistike
poročevalstva
na Oddelku za
komunikologijo
Fakultete za
družbene vede
Univerze v
Ljubljani,
Kardeljeva pl. 5,
61000
Ljubljana.**

Mnenja o ogroženosti slovenščine, naslovljena naši javnosti bodisi kot spoznanja ali celo kot klici v sili, niso nova. Ta, ki so objavljena v zadnjih dveh letih, se v osamosvojeni in suvereni slovenski državi kažejo kot svojevrsten paradoks in bi jih kaj lahko prezrli kot neresna ali vsaj kot pretirana. Vendar to ne bi bilo dobro. Mogoče jih je sprejeti kot izziv za jezikovnoteoretično razpravljanje, ko že same jezikovne ogroženosti ne moremo šteti za neizpodbitno dokazljivo dejstvo.

Kar je bilo o ogroženosti slovenščine objavljeno v zadnjih dveh letih, je izšlo v dnevniškem in revijalnem tisku. Gre za članke posameznikov, anketni izbor mnenj v reviji ali poročila o javnih pogovorih na to temo, praviloma tistih, ki so tezo o ogroženosti zagovarjali tudi kot avtorji člankov o tem.

Tako se zdi, da so javnosti namenjena sporočila (v nejezikoslovni literaturi) usmerjena bolj v negovanje občutka ogroženosti, zlasti ker izpuščajo iz razvida zadevno jezikoslovno literaturo. Zato se občutek ogroženosti slovenščine vzdržuje s prikazovanjem pojavov na opazovanju najbolj dostopni ravnini, tj. na (ogrožujočem) tujem besedju, kar je samo en vidik problema, pa še najvažnejši ni. In vendar so mnoge reči razčlenjene in zadovoljivo pojasnjene z družbenostnojezikoslovnega (in tudi politološkega) vidika v obsežnih oddelkih Toporišičeve knjige *Družbenost slovenskega jezika* (Ljubljana 1991), tako da bi bilo bolje bralstvo dnevničarskega tiska opozoriti na ustrezna poglavja v tem dostopnem delu.

Seveda so k sreči zadosti številna mnenja, nasprotna pretiranemu in neproduktivnemu vzdrževanju občutka ogroženosti in usmerjena stran od reševanja teh vprašanj z jezikovnim skrbništvom (po možnosti ene same osebe, saj niti v slovenskem parlamentu predlagano telo menda ne bi zadoščalo), ki ne more biti nič drugega kot neke vrste jezikovna cenzura, odločanje o mejah dopustnosti v jeziku, in sicer mimo sprejetih sodobnih jezikovnih priročnikov, predvsem na podlagi posameznikovih pogledov na jezik.

Pregled teh člankov tukaj prinaša M. Kalin-Golobova, prikazani pa so toliko podrobno, da bo zainteresirani bralec dobil vpogled v dveletno bero mnenj o problematiki.

